

Pred kratkim se je v Trubarjevi hiši literature začela odvijati serija *Poetično v umetnost*, ki si je za cilj zadala iskati vzporednice med poezijo in drugimi umetnostmi tako na način pogovora z različnimi ustvarjalci kakor tudi z nastajanjem različnih umetniških del neposredno pred občinstvom, v živo. Prednost imajo manj znane, (že) pozabljene in zapostavljene umetniške prakse.

Kot prva se je tako v četrtek, 22.1. predstavila pantomima. Bolje: predstavila sta jo Tomaž Lapajne Dekleva kot moderator, ter David Dolamič kot pantomimik. Prvi je za »pesniško izhodišče« vzel pesmi Gorana Jankovića iz njegove štirijezične pesniške zbirke *Ko oblaki potujejo* (KUD France Prešeren, 1997). Kratke pesmi, ki temeljijo na zasukih, poleg tega pa odpirajo tudi mnoga filozofska vprašanja, so omogočile ravno pravšnje izhodišče za kratke prizore, ki jim je bilo mogoče brez težave slediti.

Priznam, da o pantomimi ne vem prav dosti. Pred dogodkom se mi je pred očmi vrtel Marcel Marceau in njegov gospod Bip, spomnil sem se tudi Andrésa Valdésa, a bolj kot legendarnega pantomimika, ki je po spletu naključij Kubo zamenjal za Slovenijo. Tako sem pričakoval možiclja v črni obleki z belo pobarvanim obrazom, ki se bo zaletaval v imaginarni zid in ob tem ne bo niti pisnil.

Z izjemo zaletavanja v zid so bila moja pričakovanja tudi več ali manj izpolnjena; Dolamič je priznal, da je svoj lik zasnoval prav na tej tipični podobi, ki jo poznamo s kakšnih starih posnetkov in – nenazadnje – risank. Popolna tišina in črno-bela oprava po njegovem mnenju nista nujni, pa vendar – ničesar preveč.

V slabi uri se je tako zvrstilo nekaj minut pogovora ter pet pesmi in pet njim pripadajočih prizorov (improviziranih na mestu). Pravzaprav smo bili priča prevajanju, v takšnem žlahtnem Jakobsonovem smislu. Dolamič je prebranim pesmim (pred tem jih ni poznal) pozorno prisluhnil ter poiskal tiste razsežnosti, ki ustrezajo njegovemu liku. No, ta se je izkazal za šaljivca, ki je vselej v središču zelo konkretnih situacij. Petelin kot nežna pesniška metafora postane naduta pojoča perjad, ki se ga zaspani sosed odloči pregnat z nožem; polje cvetic ni več del idile, temveč zoprniža, ki liku sproži alergijo na cvetni prah, da mora litre sluzi pometati po občinstvu (kljub fiktivnosti nenavadno nagnusno); puščajoča pipa pa najde svoj korelat v nadležnosti v novih in novih prepirih po mobilnem telefonu.

Vsakemu od kratkih prizorov je sledil pogovor v katerem je Lapajne Dekleva pantomimika povprašal o nastajanju prizora, ki smo mu bili priča. Dolamič je priznal, da je kljub abstraktnosti nekaterih pesmi vselej iskal neke konkretne podobe, ki bi mu služile kot izhodišče za prizor, ter da se je vselej trudil povedati zgodbo, ki pa mora hkrati pustiti določeno število odprtih mest (ah, ta skrajno uporabni Jakobson) ter v tem smislu nenazadnje sovpada z nekaterimi zakonitostmi poezije.

Kot nekakšno rdečo nit večera bi bilo mogoče izpostaviti raziskovanje povezave med umetnostima, kar sta gosta skušala doseči prav z analizo prizorov, ki so nastajali. Takšen pristop je bil dobrodošel, četudi bi bilo mogoče zanimivo videti kakšen prizor več, ali pa vsaj nekaj prizorov zapored, ki bi jim pogovor sledil na koncu, saj bi dogodek stekel nekoliko bolj gladko, poleg tega bi verjetno bili priča kakšni daljši debati, ki jo je skušal spodbuditi skrajno komunikativen in živahen moderator. Tako ali drugače pa se je pogovor moral zgoditi. Pantomima je skoraj pozabljena, gosta sta opozorila, da pri nas zanjo ni kakšne šole, prav tako gre za več ali manj ljubiteljsko dejavnost. Dolamič je dodal, da jo sam še največkrat izvaja na

kakšnih sejmih, kjer se nekateri razstavitelji namesto hostes odločijo ... no, za pantomimika, medtem ko denimo na gledaliških odrih še ni nastopal.

Težava je bržkone obojestranska, interesa za pantomimo manjka tako v institucijah kakor tudi med potencialnimi pantomimiki – posameznikov v Sloveniji, ki se s pantomimo ukvarjajo bi bržkone lahko prešteli na prste ene roke. Možnost gotovo obstaja, konec koncev je pantomima osnova fizičnemu gledališču, velikokrat je tudi humorna in tako potencialno zanimiva za širši krog ljudi. Paradoksalno pa bi lahko njeno aktualnost našli prav v njeni neaktualnosti, saj gre za kuriozitetu privlačno za vsakega (pravega?) hipsterja. Nenazadnje: kolikokrat ste morali zavrniti večerno povabilo na pijačo z besedami »oprosti, danes ne morem, grem na pantomimo.«?

Aljaž Krivec

{fshare id=1406}